

Petra Vugrinec
povjesničarka umjetnosti
viša kustosica, voditeljica stručne službe
kustosa Galerije Klovičevi dvori

Simbolizam u hrvatskom slikarstvu

mentorica: dr. sc. Irena Kraševac, zn. savj.

Disertacija je obranjena 9. lipnja 2020. na Sveučilištu u Zagrebu, pred povjerenstvom: dr. sc. Frano Dulibić, red. prof. (predsjednik) dr. sc. Dragan Damjanović, red. prof. dr. sc. Tonko Maroević, emeritus

SAŽETAK

Doktorski rad utvrđuje pojavu simbolizma i njegovih tendencija u hrvatskom slikarstvu u razdoblju posljednjeg desetljeća 19. i prva dva desetljeća 20. stoljeća. Simbolizam je pravac koji se manifestira od osamdesetih godina 19. stoljeća u europskoj umjetnosti a njegove su karakteristike u suprotnosti s karakteristikama naturalizma. Za razliku od objektivnog pristupa stvarnosti simbolizam će joj pristupiti na subjektivan način, za razliku od jasnoće slikarske poruke simbolizam će se truditi poruku zaštititi kompleksnom značenjskom simbolikom. U formalnome smislu simbolizam će biti eklektičan te će dopuštati međusobno supostojanje kao i kombiniranje različitih oblikovnih strategija koje će biti zajedno podređene izražavanju ideje.

Doktorski rad kroz strukturu od 6 cjelina izlaže i obrazlaže razvoj simbolizma u Europi i Hrvatskoj. U prvoj cjelini navode se i propituju te uspoređuju europski i hrvatski teorijski pristupi simbolizmu od početaka razvoja pravca do današnjih dana. U drugoj cjelini obrazložen je razvoj simbolizma kao pravca u slikarstvu Europe. Utvrđeni su kriteriji te komparativni uzorak za prosudbu simbolizma u hrvatskom slikarstvu. Treća cjelina donosi društveno-povijesni okvir razvoja pravca u Hrvatskoj te su naznačeni značajni događaji na kulturno-umjetničkom planu koji su akcelerirali

razvoj moderniteta na svim područjima tako i u likovnim umjetnostima. U kronološkoj dispoziciji nabrojane su i opisane izložbe na kojima se afirmiraju protagonisti pravca a djela izložena na izložbama značajna za simbolizam istaknuta su i determinirana te najčešće identificirana i ubicirana. Kronološkim pristupom razvoju simbolizma te njegovom determinacijom kroz pojavu djela na izložbama ostvaren je osnovni korpus koji broji nekoliko stotina djela u kojima ćemo uočiti karakteristike simbolizma. Apostrofirana su djela koja su svojevrsni međaši unutar razvoja a posebno su istaknuta djela koja će biti kvalificirana kao autohtoni prilozi europskome simbolizmu. U četvrtoj su cjelini definirane teme koje se najčešće pojavljuju u slikarstvu hrvatskog simbolizma, dok su u posljednjoj cjelini navedeni protagonisti hrvatskog simbolističkog slikarstva te je determiniran njihov obol pravcu. U Zaključku je iznesena teza o simbolizmu kao pravcu koji će se manifestirati u slikarstvu hrvatskih umjetnika na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, definirana je priroda njegova razvoja, radius njegova utjecaja te su naznačena djela koja svojom aktualnošću, kvalitetom i autentičnošću pripadaju antologiji hrvatskog simbolizma, a onda i razvoju europskoga. Prilog doktorskome radu je Katalog djela koji je objedinio preko tri stotine radova simbolističkog predznaka. Djela su predstavljena fotografijom i osnovnim kataloškim podacima. x